

Sprawozdanie Komisji dotyczące wniosku o udzielenie informacji skierowanego do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich - Dochodzenie wszczęte z własnej inicjatywy, nr ref. OI/3/2003/JMA, dotyczące Komisji Europejskiej

Korespondencja - 18/12/2007

Sprawa OI/3/2003/JMA - **Otwarta** 19/11/2003 - **Decyzja** z 04/07/2007

Analiza postępów dokonanych przez szkoły europejskie w zakresie integracji uczniów mających szczególne potrzeby edukacyjne Wprowadzenie

W 1999 r. zarząd szkół europejskich przyjął pierwszy program edukacyjny dotyczący integracji uczniów mających szczególne potrzeby edukacyjne (SPE), a w 2005 r. zatwierdzono poprawioną wersję tego programu (1) (zwanego dalej „programem”). Za uczniów ze SPE uważa się dzieci, które mają fizyczne, umysłowe lub behawioralne trudności, wpływające na ich zdolność do nauki w ramach ogólnego programu nauczania.

Program podkreśla znaczenie integracji dzieci ze SPE w życiu szkolnym. Przy odpowiednim wsparciu integracja umożliwi tym dzieciom rozwijanie się i osiąganie postępów w grupie wiekowej, do której należą, pod warunkiem, że pozwalają im na to posiadane zdolności (2).

Głównym celem programu SPE w szkołach europejskich jest zapewnienie, aby uczniowie ze SPE „byli w stanie uczestniczyć w głównym programie nauczania i zwykłych zajęciach swojej grupy wiekowej i klasy, odpowiednio do ich zdolności i przy odpowiednim wsparciu”. Oznacza to zagwarantowanie minimalnego aktywnego uczestnictwa dziecka w grupowych zajęciach poznawczych.

Należy wspomnieć, że choć szkoły europejskie dokładają w tym kierunku wszelkich starań, nie wszystkie dzieci ze SPE mogą zostać przyjęte do systemu szkół europejskich. Jak określono w programie:

„Szkoła może oświadczyć, że jest niekompetentna i zalecić, aby rodzice postarali się znaleźć inne rozwiązanie dla edukacji swego dziecka, w placówce lepiej przystosowanej i wyposażonej do spełniania jego specjalnych potrzeb”.

1. Rola Komisji

Jak Rzecznik Praw Obywatelski stwierdził w swojej decyzji (3), Komisja nie odgrywa wiodącej roli w procesie decyzyjnym dotyczących systemu szkół europejskich, ponieważ szkoły te działają na podstawie porozumienia międzyrządowego. Każde z państw członkowskich oraz Komisja ma w zarządzie po jednym głosem. Komisja uczestniczy w pracach licznych grup

roboczych i komisji, które zajmują się przygotowaniem posiedzeń zarządu. Ma ona również swoich przedstawicieli w Radzie Administracyjnej każdej ze szkół europejskich.

W zakresie programu edukacyjnego dla uczniów ze SPE do głównych zadań Komisji należy uważne śledzenie zmian w ogólnej integracji tych uczniów w szkołach europejskich oraz zapewnianie koniecznych środków budżetowych. Chociaż Komisja Europejska nie jest członkiem grupy ds. polityki w zakresie SPE odpowiedzialnej za opracowanie programu SPE (4), to jej zadaniem jest obrona interesów wszystkich uczniów ze SPE na spotkaniach wszystkich odpowiednich komisji, podczas sesji zarządu i posiedzeń Rad Administracyjnych szkół europejskich. Na przykład w Radach Administracyjnych Komisja podkreśla fakt, że nie istnieje określony pułap dla środków budżetowych przeznaczonych na SPE w szkołach europejskich. Komisja zapewnia, aby wszelkie środki budżetowe przeznaczone na godziny zajęć dla uczniów ze SPE, które zostały uznane przez daną szkołę za niezbędne, były udostępniane szkole w celu zaspokojenia potrzeb tych uczniów.

Komisja nie jest uprawniona do uczestniczenia w posiedzeniach grupy doradczej (5) i nigdy nie uczestniczy w podejmowaniu decyzji dotyczących poszczególnych dzieci. Jednakże Komisja informuje rodziców dzieci ze SPE o programie SPE i wszelkich jego warunkach i konsekwencjach. Odpowiada również na pytania rodziców osobiście, telefonicznie, drogą elektroniczną lub korespondencyjną i wspiera ich w znalezieniu najlepszego rozwiązania dla edukacji ich dzieci.

Świadoma potrzeb odczuwanych przez rodziny, Komisja zachęcała i nadal zachęca dyrekcje szkół europejskich do dołożenia wszelkich starań w celu maksymalnej integracji uczniów ze SPE. Podczas posiedzeń Rad Administracyjnych szkół europejskich Komisja podkreśla, że całość wydatków przeznaczanych na uczniów ze SPE zostanie pokryta z budżetu, jeśli tylko szkoła formalnie zwróci się do Komisji o zaspokojenie jej potrzeb budżetowych.

1.1. Roczne sprawozdanie z integracji uczniów ze SPE w szkołach europejskich (sprawozdanie za rok 2005/2006 w sprawie statystycznej i jakościowej analizy dotyczącej integracji uczniów ze SPE we wszystkich szkołach europejskich (luty 2007 r.)) (6)

Na mocy decyzji podjętej na posiedzeniu w dniach 22 i 23 maja 2002 r. w Nicei zarząd szkół europejskich upoważnił grupę ds. polityki w zakresie SPE (7), do której członków Komisja nie należy, o dostarczenie rocznego sprawozdania w sprawie uczniów objętych umową w sprawie SPE. Od tego czasu grupa ds. polityki w zakresie SPE opracowała i przedłożyła zarządowi roczne sprawozdanie w sprawie postępów w integracji uczniów ze SPE w systemie szkół europejskich. Podczas wszystkich poprzednich sesji zarządu, na których przedstawiano sprawozdanie roczne, Komisja zwracała uwagę, że opisuje ono sytuację przede wszystkim za pomocą danych liczbowych, które w dodatku nie zawsze są dokładne. W sprawozdaniu tym brakuje także szczegółowej i dokładnej analizy jakościowej i zawiera ono ograniczoną liczbę zaleceń dla szkół.

Na posiedzeniu zarządu w Lizbonie w dniach 17-18 kwietnia 2007 r. przedstawiono „Roczne sprawozdanie w sprawie integracji uczniów ze SPE w szkołach europejskich” za rok 2005/2006. Podczas tego posiedzenia Komisja ponownie podkreśliła niewystarczającą jakość

sprawozdania opracowanego przez inspektorów ds. SPE i zwróciła się o umieszczenie w sprawozdaniu za następny rok dokładniejszej analizy danych liczbowych i przyczyn wycofywania z programu SPE. Komisja podkreśliła również potrzebę sformułowania szeregu zaleceń i wskazówek dla wszystkich szkół europejskich, a nie tylko dla szkół w Brukseli, tak aby umożliwić szkołom skuteczniejszą integrację uczniów ze SPE.

2. Integracja dzieci ze SPE

2.1. *Możliwości w zakresie integracji*

Możliwości w zakresie integracji dziecka ze SPE w szkole europejskiej są analizowane przez grupę doradczą, w której skład wchodzi: zastępca dyrektora szkoły, odpowiedzialny inspektor ds. SPE, rodzice, nauczyciele i zazwyczaj również zewnętrzny specjalista medyczny. Grupa doradcza wydaje pozytywne lub negatywne zalecenie dotyczące możliwości integracji dla każdego dziecka ze SPE z osobna. Po wydaniu opinii pozytywnej dyrektor szkoły i rodzice ucznia ze SPE zatwierdzają i mogą podpisać odnawialną umowę roczną (8). Po uzyskaniu od grupy doradczej opinii negatywnej szkoła może oświadczyć, że jest niekompetentna i rodzice muszą wówczas znaleźć dla dziecka inną szkołę. W tym przypadku szkoła doradza rodzicom inne możliwości nauki dla ich dziecka i w możliwym stopniu wspiera ich w znalezieniu najodpowiedniejszej dla niego placówki edukacyjnej.

Należy zauważyć, że system szkół europejskich obejmuje jedynie nauczanie powszechne. Szkoły europejskie nie zapewniają edukacji zawodowej ani technicznej. Choć dokładają one starań, aby zintegrować możliwie wiele dzieci ze SPE, są jednak objęte pewnymi ograniczeniami, które nie pozwalają im na integrację wszystkich dzieci ze SPE.

2.2. *Umowa roczna*

Grupa doradcza szczegółowo bada każdy nowy wniosek dotyczący dziecka ze SPE. Co najmniej raz w roku dokonuje ona również oceny sytuacji każdego zintegrowanego dziecka ze SPE w celu ponownego przeanalizowania możliwości lub sposobów integracji i w razie potrzeby dostosowuje warunki odnawialnej umowy rocznej. Jeżeli grupa doradcza zaleca integrację, określa ona również system nauczania dla każdego ucznia ze SPE z osobna. Głównym celem jest zapewnienie, aby uczniowie ze SPE realizowali program możliwie najbliższy ogólnemu programowi nauczania, co pozwala na ich większą integrację. W razie potrzeby grupa doradcza dostosowuje program nauczania i proponuje jego ograniczony wariant.

„Dziecko przyjęte do szkoły europejskiej jako dziecko ze SPE jest obejmowane roczną odnawialną umową, podpisywaną przez jego rodziców i dyrektora szkoły. Umowa określa: warunki przyjęcia do szkoły, indywidualny system nauczania (edukacyjny i pedagogiczny), wsparcie pedagogiczne i finansowe udzielane przez szkołę oraz wkład na rzecz ucznia dokonany przez jego rodziców, zazwyczaj poza szkołą" (9).

Komisja jest aktywnym członkiem Rady Administracyjnej każdej szkoły europejskiej oraz zarządu. Podczas ich posiedzeń omawiane są wszystkie istotne zmiany w programie SPE. O ile Komisji wiadomo, nie zgłoszono żadnych wniosków dotyczących ograniczenia lub odmowy uczestnictwa rodziców w grupie doradczej i nie wpłynęła żadna skarga od rodziców uczniów

ze SPE w sprawie ograniczenia ich roli w grupie doradczej lub w sprawie odmowy uczestniczenia w pracach tej grupy. Zdaniem Komisji wkład rodziców ma kluczowe znaczenie dla całej grupy roboczej, a zwłaszcza dla dobra dziecka.

W swojej decyzji Rzecznik Praw Obywatelskich stwierdza, że rodzice uczniów ze SPE wyrażają „obawy związane z faktem, że coroczne odnawianie umowy, na mocy której powstają indywidualne programy dla dzieci ze SPE, wywołuje wśród nich niepewność co do rozwoju tej sytuacji w późniejszym czasie” (10). W tym kontekście Komisja chciałaby zauważyć, że sytuacja uczniów ze SPE wymaga dokładnego monitorowania: może ona ulec poprawie - niektórzy uczniowie ze SPE mogą nie mieć już specjalnych potrzeb edukacyjnych (11) - lub w krótkim czasie ulec pogorszeniu. Odnawialna umowa roczna umożliwi rodzicom i szkole dokonanie niezbędnych dostosowań w zakresie zapewnianego wsparcia lub programu nauczania, tak aby zagwarantować możliwie najlepszą integrację dziecka ze SPE. Komisja uważa, że takie postępowanie pomaga rodzicom w znalezieniu najlepszego rozwiązania edukacyjnego dla dziecka i pozwala szkole na dostosowania nauczania do potrzeb dziecka w miarę upływu czasu.

2.3. Grupa ds. polityki w zakresie SPE i rola inspektora ds. SPE

Program zakłada powołanie dwóch inspektorów ds. SPE: jednego dla uczniów ze SPE w przedszkolu i szkole podstawowej i drugiego dla uczniów ze SPE w szkole średniej. Aby móc wyrażać spójną opinię w różnych grupach doradczych, inspektor jest obecny na posiedzeniach wszystkich grup doradczych i zapoznaje się ze wszystkimi omawianymi sprawami.

W celu zapewnienia jeszcze większej obiektywności systemu zwrócono się do Rady Inspektorów o sporządzenie dokumentu szczegółowo opisującego minimalne normy dla wszystkich uczniów (12).

2.4. Normy minimalne

W 2005 r. zarząd wyznaczył grupę roboczą upoważnioną do sporządzenia wniosków dotyczących przyszłości szkół europejskich. Na posiedzeniu w dniach 30 i 31 stycznia 2007 r. zarząd omówił tę kwestię i zaproponował, aby „Rada Inspektorów wskazała zbiór minimalnych norm dotyczących edukacji wszystkich dzieci i rozważyła, czy konieczne jest podjęcie dalszych środków w celu promowania pojęcia edukacji integracyjnej w szkołach europejskich” (13).

Podczas sesji grupy roboczej i na posiedzeniu zarządu Komisja poparła pomysł utworzenia zbioru minimalnych norm. Dokument ten będzie stanowił mocną podstawę dla wszystkich stron zaangażowanych w integrację dziecka ze SPE i będzie zawierał obiektywne normy, na których będą mogły się opierać decyzje o przyjęciu lub odmowie przyjęcia do szkoły dziecka ze SPE.

3. Postęp osiągnięty przez szkoły europejskie w zakresie integracji uczniów ze SPE

3.1. Dane liczbowe dotyczące integracji uczniów ze SPE 3.1.1. Liczba uczniów ze SPE zintegrowanych w szkołach europejskich

Według rocznego sprawozdania w sprawie integracji uczniów ze SPE w szkołach europejskich w roku szkolnym 2005/2006, przygotowanego przez inspektora ds. SPE i przedstawionego zarządowi na posiedzeniu w kwietniu 2007 r. (14), liczba uczniów ze SPE zintegrowanych w szkołach europejskich rośnie z każdym rokiem. W roku szkolnym 2004/2005 łączna liczba uczniów ze SPE wynosiła 274 (7 w przedszkolu, 165 w szkole podstawowej i 102 w szkole średniej). W roku szkolnym 2006/2007 łączna liczba uczniów ze SPE wynosiła 388 (21 w przedszkolu, 210 w szkole podstawowej i 157 w szkole średniej). Po porównaniu tych liczb można stwierdzić łączny wzrost o 41 % (114 uczniów ze SPE zapisanych po raz pierwszy). Ponadto liczba uczniów ze SPE wzrosła w niemal wszystkich szkołach europejskich i we wszystkich grupach wiekowych.

W tym samym sprawozdaniu rocznym stwierdzono, że istniejące różnice w liczbie uczniów ze SPE w różnych sekcjach językowych są z pewnością przypadkowe.

3.1.2. Liczba uczniów opuszczających program

Według sprawozdania rocznego w przypadku 16,3 % uczniów ze SPE (63 z 387) umowy roczne zostały rozwiązane. Podano następujące powody:

- a) 43,28 % rodziców (29 z 67) postanowiło znaleźć inną szkołę dla swojego dziecka lub swoich dzieci. Niestety sprawozdanie nie podaje żadnych dalszych informacji co do powodów podjęcia przez rodziców takiej decyzji;
- b) 20,89 % (14 z 67) przypadków wypisania ze szkoły było spowodowanych faktem, że rodzice zmienili pracę i musieli przeprowadzić się do innego miasta, gdzie niektórzy z uczniów ze SPE (dokładne dane nieznane) zostali zintegrowani w lokalnej szkole europejskiej;
- c) 8,95 % uczniów ze SPE (6 z 67) osiągnęło postęp umożliwiający włączenie ich do głównego programu nauczania, w związku z tym nie potrzebowali już żadnej specjalnej pomocy;
- d) w przypadku 26,88 % uczniów ze SPE (18 z 67) dyrektor szkoły, po otrzymaniu opinii negatywnej od grupy doradczej, podjął decyzję o nieprzedłużeniu umowy w sprawie SPE. Wynika to z wymogu dotyczącego zdolności uczniów ze SPE do uczestniczenia w minimalnej liczbie zajęć poznawczych i z uprawnienia szkoły europejskiej do oświadczenia niekompetencji w zaspokajaniu potrzeb danych uczniów ze SPE.

26,88 % uczniów ze SPE musi znaleźć inną szkołę, która będzie dla nich odpowiedniejsza i która będzie posiadała personel wykwalifikowany do zaspokojenia ich potrzeb edukacyjnych. W odniesieniu do 26,88 % uczniów ze SPE, którym nie przedłużono umowy SPE, Komisja chciałaby zaznaczyć swoją inicjatywę dotyczącą utworzenia zbioru obiektywnych norm minimalnych (zob. pkt 2.4).

Inną kwestią interesującą Komisję jest 43,28 % rodziców, którzy postanowili wypisać swoje dzieci z systemu szkół europejskich. Komisja zwróciła się o opracowanie w przyszłych rocznych sprawozdaniach w sprawie integracji uczniów ze SPE bardziej szczegółowej analizy powodów, dla których rodzice ci wypisali swoje dzieci ze szkół europejskich. Ułatwi to Komisji

wspieranie i uzasadnianie koniecznych usprawnień i dostosowań w programie SPE w ramach odpowiednich zarządów i komisji.

3.2. Budżet przeznaczony na integrację dzieci ze SPE *3.2.1. Budżet*

Komisja zwraca się do szkół europejskich o określenie szacunkowej wartości subwencji, jakiej będą one potrzebowały w nadchodzącym roku szkolnym. Jeżeli konieczne okazywało się przyznanie szkole europejskiej dodatkowych środków budżetowych, które nie zostały przewidziane w budżecie, to budżet wspólnotowy zawsze pokrywał tego rodzaju wnioski kierowane przez szkoły. W istocie Komisja wspiera prowadzoną przez szkoły europejskie politykę integracji uczniów ze SPE tak długo, jak ich integracja jest uznawana za możliwą przez grupę doradczą ds. SPE. Tytułem informacji - budżet zaplanowany dla uczniów ze SPE w budżecie szkół europejskich na 2007 r. wynosi 2 785 927 EUR.

3.2.2. Pomieszczenia i kwestie materialne

Niemal wszystkie pomieszczenia należące do szkół europejskich zbudowano z myślą o integracji uczniów ze SPE mających specjalne potrzeby fizyczne (np. w Karlsruhe wybudowano rampę, we Frankfurcie zainstalowano podnośnik łazienkowy, który służył do podnoszenia uczennicy ze SPE z wózka inwalidzkiego). Według sprawozdania rocznego w szkołach nie zawsze przewidziano większą liczbę mniejszych pomieszczeń do pracy z uczniami ze SPE. Podczas posiedzeń Rady Administracyjnej każdej ze szkół Komisja podkreśla, że należy zapewniać takie udogodnienia, w tym również zmiany w budynkach szkolnych, aby umożliwić możliwie bezproblemową integrację uczniów ze SPE.

3.2.3. Zwrot kosztów specjalnej edukacji ucznia ze SPE

Gdy szkoła europejska uzna się za niekompetentną w zakresie zintegrowania danego ucznia ze SPE w systemie szkół europejskich i uczeń ten pójdzie do szkoły specjalnej, na pewnych warunkach jego rodzice mogą zwrócić się o zwrot opłat szkolnych. Zastosowanie mają art. 76 regulaminu pracowniczego urzędników Wspólnot Europejskich i art. 30, 71 i 98 warunków zatrudnienia innych pracowników Wspólnot Europejskich. Więcej informacji na temat warunków zwrotu kosztów można znaleźć na stronie internetowej „http://www.cc.cec/pers_admin/social_bxl/social/funds_fr.html#4” i w zbiorze wskazówek wewnątrzinstytucjonalnych, ostatnio zmienionych 1 maja 2004 r.

Kwestię pełnego zwrotu kosztów nauczania dla wszystkich dzieci ze SPE będących dziećmi urzędników UE, które zostały wykluczone z systemu szkół europejskich z powodu stopnia ich niepełnosprawności, omówiono na 249 posiedzeniu „Collège des Chefs d'administration”, które odbyło się w dniu 12 września 2007 r. Podczas posiedzenia postanowiono, że „Comité de Préparation pour les Affaires Sociales” oceni wpływ pełnego zwrotu kosztów na budżet instytucji UE.

3.3. Metody nauczania integracyjnego

W programie SPE znajduje się poniższy fragment dotyczący pojęcia metod nauczania

integracyjnego:

„Rzeczywista integracja zakłada zastosowanie metod nauczania integracyjnego podczas wszystkich zajęć i w stopniu, na jaki pozwalają zdolności tych uczniów. Z kolei zbyt duża liczba zajęć indywidualnych jest innym rodzajem wykluczenia, ponieważ podkreśla ona odmiennosć tych uczniów i prowadzi do ich napiętnowania. Dlatego ważne jest, aby nauczyciele wspomagający nauczanie lub nauczyciele uczniów ze SPE zapewniali takim uczniom wsparcie w klasie, do której należą.

W ramach grupy roboczej ds. przyszłości szkół europejskich Komisja wspierała pomysł dokonania oceny, w jakim stopniu metody nauczania integracyjnego są wykorzystywane w szkołach europejskich. Na posiedzeniu, które odbyło się w styczniu 2007 r., zarząd zaproponował, aby „Rada Inspektorów rozważyła, czy potrzebne są dalsze działania w kierunku wspierania idei metod nauczania integracyjnego w szkołach europejskich” (15). Wyniki tej oceny nie są jeszcze dostępne.

3.4. Koordynacja przypadków uczniów ze SPE 3.4.1. *Uruchomienie projektu pilotażowego centrum zasobów SPE*

W ramach grupy roboczej ds. przyszłości szkół europejskich Komisja wspierała pomysł uruchomienia projektu pilotażowego centrum zasobów SPE. Centrum to zapewniałoby wszystkim szkołom europejskim dostęp do wiedzy fachowej i doradztwo w zakresie ułatwiania w możliwym stopniu integracji uczniów ze SPE. Na posiedzeniu w styczniu 2007 r. zarząd przedstawił ten pomysł Radzie Inspektorów i czeka obecnie na jej opinię w tej kwestii (16).

3.4.2. *Koordinator ds. SPE*

Każda szkoła przeznaczona pewien czas na koordynację w zakresie SPE. Czas ten jest wykorzystywany do wykonania następujących zadań: opracowanie dokumentacji poszczególnych przypadków, sporządzanie notatek podczas posiedzeń grupy doradczej, sporządzenie umowy, monitorowanie poszczególnych przypadków, kontakt z inspektorem ds. SPE itp.

Dyrekcja szkoły decyduje, czy zostanie wyznaczony jeden koordynator ds. SPE czy też czas przeznaczony na koordynację w zakresie SPE zostanie rozdzielony na kilku współpracowników. Komisja nie ma wpływu na postępowanie dyrekcji szkoły. Na przykład w szkole I-Uccle w Brukseli koordynacja w zakresie SPE należy do obowiązków dwóch osób: jedna osoba jest odpowiedzialna za koordynację dokumentacji SPE w przedszkolu i w szkole podstawowej, a druga zajmuje się dokumentacją SPE w szkole średniej.

4. Wniosek

Komisja zauważa, że w latach, w których realizowano program SPE, znacząco zwiększyła się liczba uczniów ze SPE integrowanych w szkołach europejskich. Wydaje się również, że Komisja udostępniła szkołom europejskim środki budżetowe konieczne do umożliwienia im zintegrowania uczniów ze SPE w możliwie największym stopniu. Komisja będzie dalej uważnie śledzić przyczyny wypisywania uczniów z programu SPE i będzie dalej kłaść nacisk na

udzielanie przez grupę ds. polityki w zakresie SPE odpowiedzialną za opracowanie sprawozdania rocznego odpowiedzi na pytania Komisji związane z tą kwestią.

Komisja nadal aktywnie uczestniczy w debacie na temat ulepszenia polityki w zakresie SPE i z dużym zainteresowaniem oczekuje na reakcję Rady Inspektorów odnośnie do zbioru norm minimalnych oraz na opinię Rady na temat projektu pilotażowego dotyczącego centrum zasobów SPE. Komisja oczekuje również na reakcję Rady Inspektorów co do konieczności przeprowadzania dalszej oceny metod nauczania integracyjnego.

Komisja będzie dalej broniła interesów dzieci ze SPE w ramach zarządu i Rad Administracyjnych szkół europejskich. Zaś jeśli chodzi o program SPE, pierwszym celem Komisji zawsze był i zawsze będzie dobro i rozwój dzieci ze SPE.

(1) *Integracja uczniów mających specjalne potrzeby edukacyjne w szkołach europejskich*, nr ref.: 2003-D-4710-en-6. Dokument ten uchyla dokument z 1999 r. (nr ref.: 811-D-1999).

(2) Zob. pkt 2 niniejszej analizy dotyczący integracji uczniów mających specjalne potrzeby edukacyjne.

(3) - Decyzja w sprawie dochodzenia wszczętego z własnej inicjatywy, nr ref. OI/3/2003/JMA, dotyczącego Komisji Europejskiej (z dnia 4 lipca 2007 r.).

(4) Zob. pkt 2.3 niniejszej analizy dotyczący grupy ds. polityki w zakresie SPE i roli inspektorów w zakresie SPE.

(5) Zob. pkt 2.1 niniejszej analizy dotyczący sposobów integracji uczniów z SPE.

(6) Nr ref.: 2007-D-431-en-2.

(7) Zob. pkt 2.3 niniejszej analizy dotyczący grupy ds. polityki w zakresie SPE i roli inspektorów ds. SPE.

(8) Zob. pkt 2.2 niniejszej analizy dotyczący rocznej umowy.

(9) Zob. pkt 4.1 tiret pierwsze dokumentu *Integracja uczniów mających specjalne potrzeby edukacyjne w szkołach europejskich*, (nr ref.: 2003-D-4710-en-6).

(10) Zob. pkt 5.5 tiret drugie decyzji w sprawie dochodzenia wszczętego z własnej inicjatywy, nr ref. OI/3/2003/JMA, dotyczącego Komisji Europejskiej.

(11) Zob. pkt 3.1.2 lit. c) niniejszej analizy.

(12) Zob. pkt 2.4 niniejszej analizy dotyczący minimalnych norm.

(13) Zob. pkt X (iii) *decyzji zarządu z dni 30 i 31 stycznia 2007 r.* (nr ref.: 2007-D-282-en-1.)

(14) Zob. pkt 1.1 niniejszej analizy.

(15) Zob. pkt X (iii) *decyzji zarządu z dni 30 i 31 stycznia 2007 r.* (nr ref.: 2007-D-282-en-1.).

(16) Zob. pkt X akapit drugi *decyzji zarządu z dni 30 i 31 stycznia 2007 r.*